

POLLUS

Den lille pollenplagen

Karin Moe Hennie

Illustrert av Martin M. Hvattum

www.fortellerforlaget.no

En vårdag

Pollus, et lite pollenkorn, våkner en vårdag ytterst på ei grein til skogens mektigste hengebjørk. Et mildt vindpust fikk den pjuskete pollengutten til å åpne øynene.

– Hallo, hva heter du?

Pollus skvetter! – Hæ? Hva i all verden. Hvem er det som snakker?

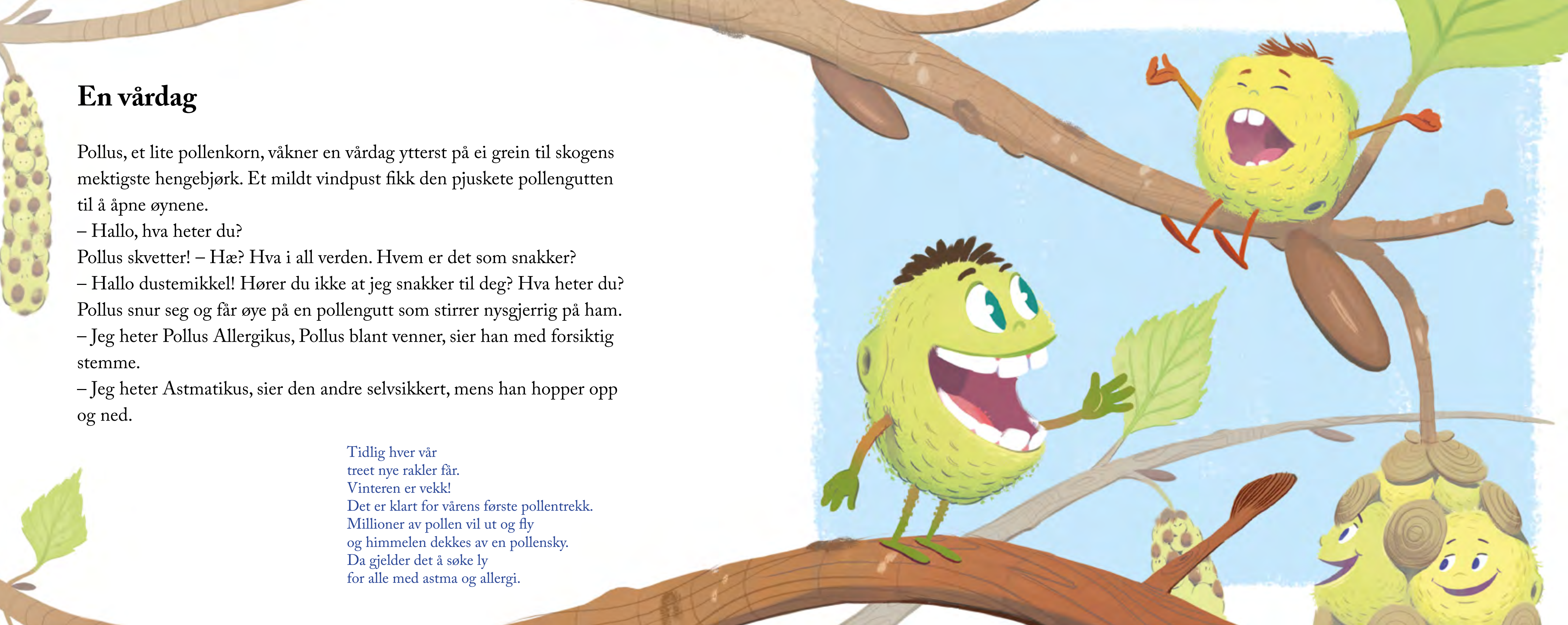
– Hallo dustemikkel! Hører du ikke at jeg snakker til deg? Hva heter du?

Pollus snur seg og får øye på en pollengutt som stirrer nysgjerrig på ham.

– Jeg heter Pollus Allergikus, Pollus blant venner, sier han med forsiktig stemme.

– Jeg heter Astmatikus, sier den andre selvsikkert, mens han hopper opp og ned.

Tidlig hver vår
treet nye rakler får.
Vinteren er vekk!
Det er klart for vårens første pollentrekk.
Millioner av pollen vil ut og fly
og himmelen dekkes av en pollensky.
Da gjelder det å søke ly
for alle med astma og allergi.

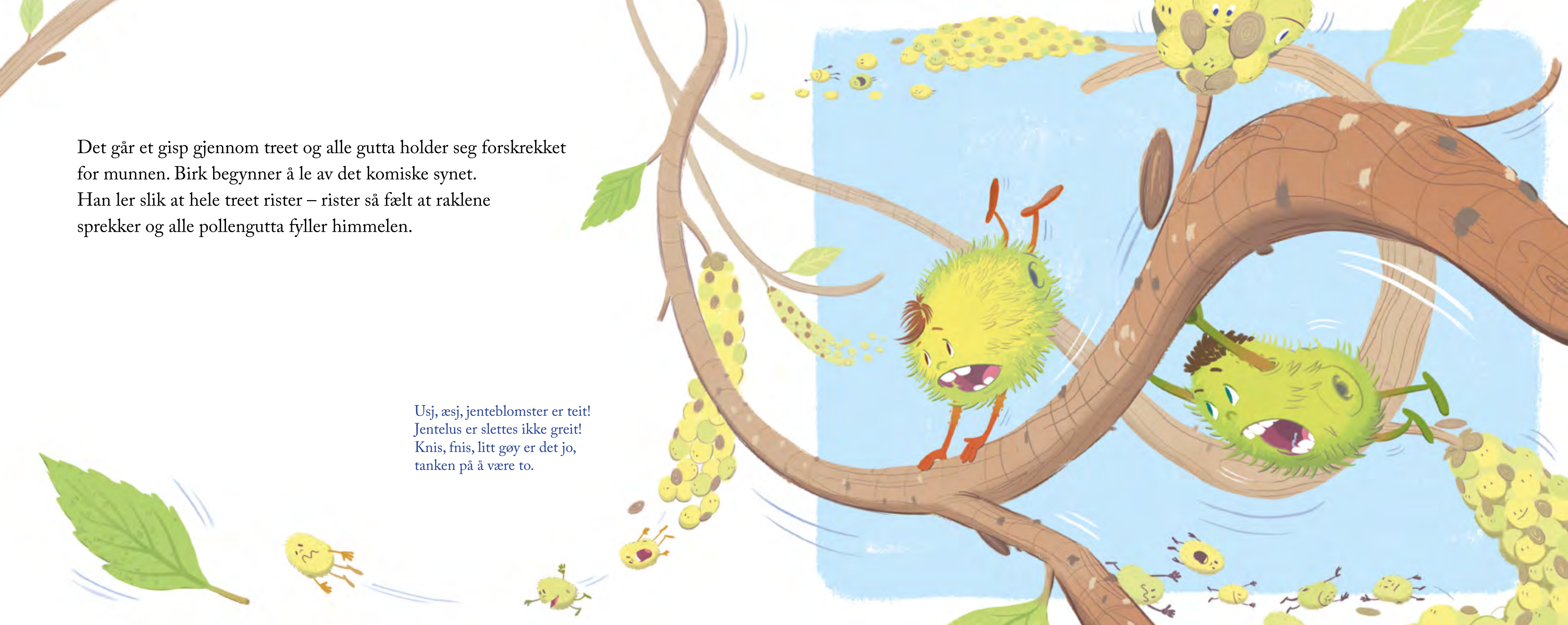
Birk Bjørketre

- Hallo, alle sammen! Er dere våkne? bruser en stemme gjennom bladene. Alle er musestille.
- Hallo? Jeg spurte dere om noe. Er dere våkne? tordnet stemmen fra oven.
- Ja! roper Astmatikus ivrig, og gir tegn til andre om også å svare. Pollus roper ikke. Han gjemmer seg bak Astmatikus.
- Jeg har klump i magen, klager Pollus og kikker fortvilet bort på Astmatikus. Astmatikus legger en beroligende hånd på skulderen til Pollus og smiler.
- Det er sikkert ikke noe å være redd for. Dette er jo spennende.
- Jeg er Birk Bjørketre, sier stemmen – og dere bor i raklene mine. Det er tusenvis av rakler på meg, og i hver eneste en er det mange korn som er klare til den store pollenreisen.
- Hæ? Finnes det så mange? roper Astmatikus. Pollus kikker forskrekket på ham. Hvordan tør han å snakke til det store treet? Trestemmen later som ingen ting og fortsetter:
- Dere pollengutter skal fly med vinden og finne dere en jenteblomst å være sammen med. Bare slik kan dere bli store, fine trær som meg.

Det går et gisp gjennom treet og alle gutta holder seg forskrekket for munnen. Birk begynner å le av det komiske synet. Han ler slik at hele treet rister – rister så fælt at raklene sprekker og alle pollengutta fyller himmelen.

Usj, æsj, jentebloomster er teit!
Jentelus er slettes ikke greit!
Knis, fnis, litt gøy er det jo,
tanken på å være to.

Pollenvarsel

Pollus og Astmatikus fyker i alle retninger. Det er så mye rart å se på. De snurrer rundt og rundt, og Astmatikus hyler av fryd. Pollus snurrer salto i lufta, og glemmer at han egentlig er redd.

Sola titter fram fra skyene, og det er akkurat passe vind til at de to vennene kan seile rolig omkring. Det er masse rart i lufta. De ser insekter større enn dem selv, mye større. De ser ...

- Hjelp, hjeeeeeeeeelp! Pollus er fanget i noe vått, og han snurrer rundt og rundt.
- Hva i huleste er dette? Jeg kommer til å kaste opp, roper Pollus fortvilet.

Mye rart å se på her,
se det fine over der!
Prikmete, stripete, gult og blått,
å seile på vinden er jammen flott!

Pia har fått rusk i øyet

- Det klør! hyler Pia, mens hun desperat prøver å gni det bort! Hun er allergisk mot bjørkepollen og har fått rusk i øyet.
- Ikke gni sånn, Pia. Da blir det bare verre, sier pappa og kikker fortvilet på datteren.
- I morgen skal vi til legen, og da blir det nok bedre, jenta mi.

Det var Pollus og en pollengjeng fra Birk som gjorde at Pia klødde i øynene, men det kunne ikke de noe for. Det var jo ikke med vilje de hadde havnet i øynene hennes. Det var vinden som hadde blåst dem dit.

Jeg er så lei av å klø, klø, klø.
Øynene blir så rød, rød, rød.
Det er bedre med vinter og snø, snø, snø.

Tårevåt

Pollus begynner å gråte. Han er kvalm, og han vil hjem til Birk.
– Det er kaldt å være våt i pollenpelsen, mumler han for seg selv.
Pia begynner også å gråte. Hun er lei av å klø, og av at alle gjør narr av de røde øynene hennes. Hun gråter store tårer, og i en av tårene sitter lille Pollus og gråter sine små. Han triller nedover Pias tårevåte kinn.

Pollen i mitt øye
som sand i min trøye.
Hiver etter pusten
og nesa mi er rusten.

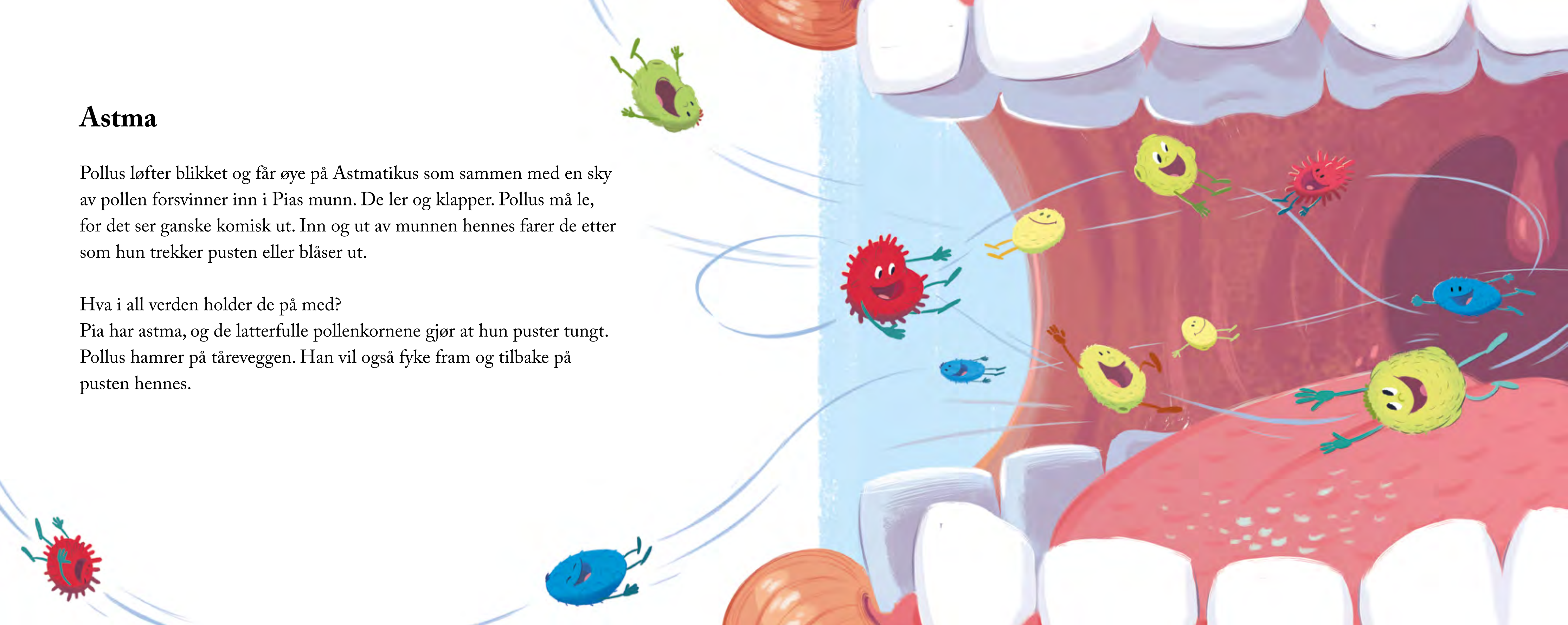

Astma

Pollus løfter blikket og får øye på Astmatikus som sammen med en sky av pollen forsvinner inn i Pias munn. De ler og klapper. Pollus må le, for det ser ganske komisk ut. Inn og ut av munnen hennes farer de etter som hun trekker pusten eller blåser ut.

Hva i all verden holder de på med?

Pia har astma, og de latterfulle pollenkorne gjør at hun puster tungt. Pollus hamrer på tåreveggen. Han vil også fyke fram og tilbake på pusten hennes.

Busemenn

– Slipp meg ut, dumme tåre! Slipp meg ut! roper Pollus.
Tåreveggen gir ikke etter, og det er nok like greit. Pollengutta kommer ut gjennom nesa når Pia nyser, og det er ingen som ler og klapper nå! De er innpakket i slimete busemenn alle sammen.

Tåren slipper taket fra Pias hake, og da går det så fort at Pollus får sommerfugler i magen. Han ser Pias ansikt forsvinne, og med et plask treffer han bakken.

Legebesøk

Pia! sier legen høyt mens hun lar blikket gli over alle som sitter på venterommet.

Pappaen til Pia reiser seg, og Pia følger etter inn på legekontoret.

– Klør du fælt i øynene? spør legen. Pia nikker.

– Er det tungt å puste også? Akkurat som om du får for lite luft?

Pia nikker igjen – uten å si noe. Hun synes leger er skumle.

– Allergi er ikke farlig, men det er ubehagelig. Av meg kan du få medisiner som hjelper, men jeg må ha hjelp av deg for at du skal bli bra. Har du lyst til å hjelpe til for å bli bra?

Pia nikker, selvfølgelig vil hun hjelpe til for å bli bra!

Legen setter seg nærmere og forteller med fortrolig stemme:

– Hver dag når du kommer hjem, er det viktig at du vasker hendene, ansiktet og børster eller skyller håret. Men like viktig er det at du skifter til inneklær.

Legen snur seg mot pappa.

– Hjemme kan dere sørge for å støvsuge og vaske litt oftere. Ikke ha vinduene åpne midt på dagen, da slipper dere inn masse pollen. Når dere vasker klær i pollensesongen, bør klesvasken tørkes inne. Gi henne også et par solbriller. De hindrer at pollen kommer i øynene. Hun flytter blikket mot dataskjermen og setter i gang med å skrive ut en resept på medisiner.

– Lykke til! sier legen idet de er på vei ut. Pia må innrømme at legen slett ikke var så skummel som hun hadde trodd.

Humla

Pollus sitter pjuskete, våt og forfjamset i midten av en stor, rød tulipan. Han aner ikke hva han skal gjøre. Han vet ikke hvor Astmatikus er, og han er redd. Hvordan kan vinden føre meg videre? Det er jo vindstille, tenker Pollus motløst. Tankene blir brutt av en intens summing. Han må holde seg for ørene. Før han vet ordet av det, blir han trykt ned i blomsten av ei humle. Den ruller ut snabelen, nesten som et sugerør, og suger til seg nektar fra blomsten. Pollus må kaste seg unna for ikke å bli tråkket ned, men han kommer ikke helt unna. Han sitter fast på humlas lodne bein.

- Hjelp! skriker Pollus.
- Er du fanget også? spør en stemme like ved. Pollus snur seg:
- Astmatikus!

Liten og redd sitter jeg
inni en fremmed blomst.
Pelsen er våt, jeg skjelver så.
Hva skal jeg gjøre nå?

Fanget

– Hjelp! roper både Astmatikus og Pollus.

Humla letter fra blomsten og flyr av sted i rasende fart.

Da oppdager Pollus at de ikke er alene. Det sitter fullt av pollen på alle humlebeina.

– Se, der er ei bjørk, sier Astmatikus og peker ned på et tre.

– Der er det fullt av jentebloomster! Han forsøker å hoppe, men sitter fast!

Fri

Like etter lander humla på en blåveis.

– Humla vil bare ha nektar fra fargerike blomster, sukker Pollus.

– Den vil ikke fly oss til ei bjørk.

– Vi må komme oss løs, slik at vi kan hoppe av over ei bjørk, roper Astmatikus og river i trådene som holder ham fanget. Pollus gjør det samme – akkurat idet humla letter, klarer han å få den ene armen fri. Med en kraftanstrengelse klarer han å frigjøre seg. Straks Pollus er løs, blåser vinden ham bort. Med et klask krasjer han i Astmatikus og river ham med seg.

– Vi er fri! hyler de av glede der de seiler med vinden.

– Se, der borte er ei bjørk! roper Pollus og peker.

Seilende på vinden, de kan ikke styre vekk fra øyne, nese, vannpytt eller trekk. De er nok litt snåle, og ikke alle kan tåle å få pollen så altfor tett, så altfor tett.

Siste reise

Hva skjedde videre med Pollus og Astmatikus? Fant de hver sin drømmejente? Eller ble de liggende som et gult teppe på en vannpytt? Havnet de på en bilrute, eller kanskje en vinduskarm? Frøs de fast i isen den første frostnatta?

Neste vår vil det vise seg om det kommer opp to friske bjørkeetrær med navnene Pollus og Astmatikus. Ser du nøye etter, så kan det være du kan skimte navnene deres i barken. Hva tror du?

© Fortellerforlaget, Oslo, 2016
Tekst: Karin Moe Hennie
Illustrasjon: Matin W. Hvattum

5 4 3 2 1

Alle rettigheter forbeholdt utgiver

Trykt i Kina

ISBN 978-82-8103-209-5

Hva er pollenallergi?

Pollen er bittesmå partikler som frigis til luften og spres med vind eller insekter for å bestøve planter. De vanligste pollentypene i Norge kommer fra tresortene or, hassel og bjørk og fra alle typer gress. I tillegg kommer pollen fra Salix (selje, vier og pil) og burot. Pollenallergi skyldes at man reagerer allergisk på proteiner som finnes i noen pollentyper.

Symptomer

Pollen pustes inn i luftveiene og fester seg til hud, hår og øyne. For de fleste går dette greit, men hos en som er allergisk, vil immunforsvaret i slimhinnene aktiveres, og det oppstår en betennelsesreaksjon i nese og/eller øynene.

Når man er allergisk, så vil man ofte oppleve at nesen renner, den klør, tetner til og man nyser. Øynene renner, klør, blir røde og hovner opp. Pollenallergi kan også utløse eller forverre astma. Mange opplever at de blir trøtte, de strever med redusert konsentrasjon og innlæringsevne.

Norges Astma- og Allergiforbund

